

Liefhebben van de naaste

Niet eisen voor onszelf maar geven om de ander

Lezen: Psalm 37: 1-11, Mattheüs 5: 5-7

Zachtmoedigen lijkt zo iets als een zacht karakter, of halfzachtheid, maar het is iets heel anders! Niet tot het uiterste op ons recht staan. niet verbitterd raken door wat ons is aangedaan. De dingen in Gods hand geen in het vertrouwen dat Hij eenmaal recht doet – dat is het. Als we zo leren niet meer krampachtig ruimte te eisen voor onszelf, krijgen we een ruim hart om ons te geven aan de ander: barmhartigheid. Wees niet benauwd op doe manier zelf aan het kortste eind te trekken! De brutalen hebben de halve wereld – Jezus zelf de zachtmoedigen erven de hele aarde. Maar wie is zó zachtmoedig en barmhartig? Ik ken er maar Eén: Jezus. Maar juist omdat Hij zo is, wil Hij mij niet afstoten. Hij heeft mijn zonden, ook mijn onbuigzaamheid en onbarmhartigheid, willen dragen. En nu wil Hij mij vasthouden en mij door Zijn Geest meenemen op Zijn weg. Dus: niet klagen: 'Ik ben niet zoals Jezus...', maar vragen: 'O Zoon, maak mij Uw beeld gelijk.' Dan zullen we tot in het laatste oordeel de barmhartigheid vinden, die we van Hem leren.

Eer de naaste, dan God

Lezen: Psalm 122, Mattheüs 5: 23-26

Is dat opschrift geen vergissing? God moet toch altijd de Eerste zijn? Jezus spreekt over iemand die op weg is naar het altaar. Dus: naar de ontmoeting met God. Dan schiet ons wel eens iets te binnen dat anders ondergesneeuwd bleef: er is een naaste die iets tegen ons heeft. Terecht of niet – dat laat Jezus in het midden, maar die ander kan niet met mij door één deur. Dan mogen we niet zeggen: onze plicht tegenover God gaat voor en dáárna kijk ik wel naar de verhouding met hem of haar. Nee, want bij het altaar gaat het erom dat het tussen God en ons weer goed is. Verzoening noemt de Bijbel dat. Daar gaat het ook om in ons gebed, onze kerkgang, onze avondmaalsviering. Maar als we echt beleven hoe God alles uit de weg ruimt wat tussen Hem en ons in staat, hoe kunnen we dan het herstel van de relatie met de naaste voor ons uitschuiven? Zoek daarom eerst – en vooral tijdig! – de verzoening met die ander. Wat een feest als we dan samen door Gods deur kunnen!

Wat te doen met wat niet goed is bij de ander?

Lezen: Mattheüs 7: 1-7

'Oordeelt niet', zegt Jezus. Moeten we dus vrijblijvend met elkaar omgaan? Nooit aan iemand vragen: 'zoals jij denkt of doet, kan dat wel?' Nooit elkaar vermanen – iets waar we in de gemeente toch tot geroepen zijn? Jezus bedoelt: vergeet nooit dat er maar Eén is die ons mensen helemaal kent en doorziet, en die dus werkelijk kan oordelen. God is Rechter, en waar blijven we in Zijn oordeel als Hij ons niet om Jezus' wil vrijspreekt? Vergeleken met onze schild voor God is wat we op de ander tegen hebben maar een splinter. 'De balk wegdoen uit eigen oog' betekent dat we altijd éérst voor onszelf schuld belijden en vergeving zoeken. 'Dan zult u scherp kunnen zien,' zegt Jezus.

Genade maakt ons dus niet blind voor het verkeerde bij de ander. We zien dat dan juist met een oog dat gescherpt is, maar wel gescherpt door de genade die ons is bewezen. In ons vermaan zoeken we dan woorden waarin dat genadelicht schijnt. Laten we bidden: 'Leg ons de woorden in de mond die weer herstellen Uw verbond.'

'De gulden regel'

Lezen: Romeinen 13: 8-12; Mattheüs 7:6

Wat gij niet wilt dat u geschiedt... Een mooi spreekwoord. En toch is het maar 'zilver' vergeleken bij het 'goud' van Jezus' woord! Het spreekwoord vraagt dat wij de naaste niet aandoen wat we voor onszelf niet willen. Maar dan konden we voldaan zijn als we geen mens kwaad doen, niemand hinderen in het verkeer, geen geluidshinder veroorzaken voor de burens... Nu, als iedereen zo leefde zag de wereld er al heel anders uit. Toch blijven we zo nog 'op onszelf', en doen niets positiefs om onze naaste te helpen, te zegenen. Dan blijft het nog kil, in de samenleving en in de kerk. Wat Jezus vraagt is: aan de ander liefde te bewijzen. Iemands leven kan alleen gedijen als hij of zij liefde krijgt. Alleen de liefde doet daarom de naaste wérkelijk geen kwaad. Daarom is in de verhouding tot de naaste de liefde samenvatting en vervulling van wet en profeten. En als we vragen: 'Liefhebben, hoe moet dat?' Bedenk dan maar wat voor goeds we voor onszelf zouden willen. En bewijs dat goede aan de naaste.

De barmhartige Samaritaan

Lezen: Lucas 10: 25-37

De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan is een gevaarlijke gelijkenis. We kunnen hem namelijk vergeestelijken en daarmee de scherpe spits wegslijpen, of we kunnen de gelijkenis beluisteren zoals de Farizeeën, zij vroegen: en wie is nu mijn naaste? Voor beide zonden zullen we moeten waken. Niet dat er geen geestelijke strekking in deze gelijkenis ligt, maar zij heeft een praktische spits: ga heen doe gij evenzo! Met opzet neemt Jezus de meest scherpe tegenstellingen: Jood-Samaritaan. Voelen wij wat hier gezegd wordt? Wij zouden net zo geschokt zijn wanneer Jezus ons deze beelden gaf: een man wordt onwel in een drukke winkelstraat. De dominee kijkt de andere kant op, de ouderling loopt aan de overzijde voorbij, maar een Turk helpt hem. Voelt je het aan? Jezus draait de vraag van de Farizeeër om. Niet: wie is mijn naaste, maar voor wie ben *ik* een naaste? Een lastige vraag van Jezus, want nu kan ik niet naar een ander wijzen. Wie geen naaste voor de naaste wil zijn, moet zich ernstig afvragen in hoeverre Gods barmhartigheid een plaats in zijn of haar leven heeft.

Barmhartigheid in de praktijk

Lezen: Jacobus 2: 1-13

Wanneer wij zouden denken dat barmhartigheid alleen een zaak is tussen God en de zondaar dan hebben we het mis. Zeker, geen mens kan zonder Gods barmhartigheid behouden worden. Maar

wanneer en mens mag weten dat God hem barmhartigheid bewezen heeft, dan is die mens niet klaar. Dan begint het pas. Want dan gaat de Heere door met Zijn barmhartigheid en maakt Hij van ons ook barmhartige mensen. De apostel Jacobus kan zich vreselijk ergeren aan mensen die zeggen te leven van Gods barmhartigheid, maar in de praktijk van alle dag onbarmhartige mensen zijn. In Jacobus 2 geeft hij daar enkele duidelijke voorbeelden van. Want zegt hij, wat zou het baten als je beweert geloof te hebben, maar je werken kloppen niet? Heel scherp zegt hij: zo'n geloof is een dood geloof. Nog scherper zegt hij in vers 13: onbarmhartigen zullen onbarmhartig geoordeeld worden. Waarom is hij zo scherp? Hij denkt aan de woorden van zijn Broer en Heiland: een goede boom brengt goede vruchten voort, een slechte boom slechte vruchten. Wat zijn de vruchten van ons leven? Aan de vruchten kent men de boom.

Wie barmhartigheid doet, barmhartigheid ontmoet

Lezen: 2 Timotheüs 1:1-18

Aan de vruchten kent men de boom. Paulus heeft dat ook heel sterk ervaren. Wij kijken wel eens tegen Paulus' werk aan en denken: hij reisde maar van de ene plaats naar de ander en overal waar hij het evangelie verkondigde kwam er geloof. Velen bekeerden zich en kwamen tot geloof. Maar de werkelijkheid is helaas voor Paulus vaak bitter geweest. Velen die eerst zo veel betekend hun geloof in de Heere Jezus Christus beleden hadden, haakten later weer af. Ze zagen 'het' niet meer zitten. Jezus, maar vooral de mensen rond Jezus vielen tegen. Ook nu een groot gevaar. De gemeente des Heeren gaat soms stuk aan menselijkheden. Ik wil de ander wel broeder of zuster noemen, als ze doen zoals ik graag wil. Maar om die ander, die Christus ook geaccepteerd heeft, ook te aanvaarden, wat hebben we het daar moeilijk mee. Paulus zag ze om zich heen wegvallen, ze gingen eigen gekozen wegen, hij spreekt zelfs van allen in Asia, behalve het huis van Onesiforus. Hij was barmhartig voor Paulus. En nu wil Paulus dat aan hem ook barmhartigheid geschiedt. Dat geldt nog steeds: wie barmhartigheid doet, barmhartigheid ontmoet.